

Nieuwsbrief PSH GOR bij Covid-19

Nummer 3 (3 april 2020)

Landelijk coördinatieteam PSH GOR (ARQ/Nivel /cGM /GGD GHOR NL)

Aan de slag met een psychosociaal informatieloket corona

VWS is deze week akkoord gegaan met het uitwerken van een digitaal loket voor informatie over psychosociale aspecten van de COVID-19 pandemie, onder te brengen bij Rijksoverheid.nl.

Momenteel zien we een grote verscheidenheid aan partijen die informatie bieden over psychosociale aspecten rondom de uitbraak, waardoor het onoverzichtelijk wordt welke betrouwbare informatie waar te vinden is. Tegelijkertijd bieden de huidige websites Rijksoverheid.nl en rivm.nl op dit moment nog weinig informatie over de psychosociale gevolgen van COVID-19 en hoe daarmee om te gaan. Goede informatie over risico's, handelingsperspectieven en over maatregelen vanuit overheid, bedrijven en maatschappelijke partners, kan zorgen verminderen en onrust wegnemen. Een psychosociaal informatieloket structureert en kan bijdragen aan de duidelijkheid en overzichtelijkheid van informatie.

Een aantal leden van het landelijk coördinatieteam start de komende dagen met de concrete uitwerking. Jullie horen snel meer!

GGD GHOR NL vertegenwoordigd in netwerken GGZ

GGD GHOR NL is sinds afgelopen week vertegenwoordigd in twee netwerken rondom psychische en/of mentale gezondheid met als leidend thema corona, namelijk:

- Clusteroverleg corona & GGZ: preventie en mentale gezondheid, onder regie van VWS overleg met organisaties als MIND, 113-online, GGZ Nederland, Vereniging van Psychologen, VNG en SWN. Hier worden landelijke ontwikkelingen binnen corona gedeeld, zo wordt er bijvoorbeeld een Q & A lijst gemaakt op basis van wat er leeft onder verschillende doelgroepen en een inventarisatie gedaan van e-health mogelijkheden voor de doelgroep over corona.
- Lokale netwerkvorming: een overleg, op initiatief van GGZ Nederland, met vooral (landelijke) partners actief in het sociale domein zoals Aedes, LHV, Sociaal Werk Nederland. Het overleg richt zich nu vooral op corona, met als doel: op de hoogte te zijn van elkaars werkzaamheden en waar mogelijk op elkaar aan te sluiten. Het initiatief was echter al genomen vóór de corona-crisis; vanwege de ambulantisering van de ggz. Vanuit GGD GHOR NL zal vanuit het thema OGGz / verward gedrag worden ingestoken, maar ook maatschappelijke zorg, vangnet, meldpunten enz. zijn invalshoeken. Annette Duenk van GGD GHOR NL neemt deel aan de netwerken. Relevante signalen en behoeften wat betreft corona en kwetsbare groepen vanuit de GGD'en kunnen worden gemeld via cstom@ggdghor.nl

Nieuwe producten en informatie PSH

Folders

Alle folders zijn te vinden op de website van [ARQ Kenniscentrum Impact](#)
De word-versies van de meeste folders staan in de [PSH-groep op Kennisnet](#).

Voor zorgprofessionals

1. Informatie voor [zorgprofessionals over omgaan met werkgerelateerde stress](#)
2. Informatie voor [leidinggevenden over ondersteuning aan zorgprofessionals](#)

Voor specifieke doelgroepen

3. Informatie voor [nabestaanden in tijden van de coronacrisis](#)
4. Informatie voor [gezinnen tijdens de coronacrisis](#)
5. Informatie over [collegiale ondersteuning tijdens de coronacrisis](#), ook als [informatievideo](#)
6. Nieuwe website gelanceerd door de Rijksoverheid die informatie over corona deelt voor mensen met een verstandelijke beperking: <https://corona.steffie.nl/nl/>
7. In ontwikkeling: informatie voor naasten met geliefde in het ziekenhuis
8. In ontwikkeling: Tien tips voor crisisteams om langdurig inzetbaar te blijven

Voorbeeldmateriaal van andere regio's

1. GGD Hollands Midden heeft een brief aan gemeenten gedeeld in de [PSH-groep op Kennisnet](#). Met daarin de volgende documenten:
  - Informatie voor zorgprofessionals voor ondersteuning van risicogezinnen
  - Vijf manieren tegen eenzaamheid
2. [Filmpjes met uitleg over wat Corona is in verschillende talen](#): GGD Noord- en Oost-Gelderland heeft filmpjes over het coronavirus gemaakt in Turks, Engels, Somalisch, Farsi, Koerdisch, Tigrinya en Arabisch.

Informatie van externe organisaties

1. [Rode Kruis - Eerste psychosociale hulp bieden op afstand](#): basisprincipes en tips voor telefonische gesprekken. Mogelijk relevante informatie voor GGD-medewerkers van call centers en bron & contact onderzoekcentra die een luisterend oor bieden of te maken krijgen met lastige telefoontjes. Ook online te vinden bij het [Red Cross Psychosocial Centre](#).
2. PSH-app (Engelstalig): [Psychological First Aid \(PFA\) mobile](#) met de PSH-basisprincipes kort en overzichtelijk uitgelegd.
3. De [Nederlandse vertaling](#) en onderkenning door ARQ en War Child van het IASC MHPSS bij COVID-19.

Nieuwe producten en informatie PSH

Links

1. [Movisie Coronadossier maatschappelijke vraagstukken](#): In dit dossier verzamelt Movisie informatie over het coronavirus en de gevolgen die het heeft binnen de verschillende thema's van het sociaal domein (o.a. kwetsbare doelgroepen). Hier is o.a. kennis te vinden over:
  - a. Belang van een goed afscheid (i.s.m. [Agora](#))
  - b. Draaiboeken en scholingsinstructies voor thuiszorg en wijkverpleging (o.a. [Zorg voor Beter](#))
  - c. [Vereniging van Nederlandse Gemeenten](#) (VNG), o.a. vraag en antwoorden over sociaal domeinvraagstukken en een richtlijn voor opvang dak- en thuislozen
2. [Tips voor ouders en leerkrachten](#) hoe om te gaan met kinderen in quarantaine en hoe kinderen uitleg te geven (ook in Frans en Arabisch). Ook te vinden in de [groep op Kennisnet](#)
3. [De School voor Transitie](#): Tips en adviezen voor de mentale gezondheid en veerkracht van zorgprofessionals, teams en leiders van teams.
4. Op <https://zorg.vergeetjenzelfniet.nu> vind je een raamwerk hoe GGZ instellingen en ziekenhuizen of andere zorginstellingen in optimale samenwerking zorg kunnen dragen voor mentale hygiëne van zorgmedewerkers. Op <http://vergeetjenzelfniet.nu> staan tips en tricks voor zorgmedewerkers zelf. Van Preventie, Psychosociale begeleiding tot PTSS-behandeling.

GOR

Peiling via mail om inzicht te krijgen in wat er speelt bij GOR procesleiders

Per mail zijn een paar korte vragen gesteld aan GOR procesleiders over de behoefte aan ondersteuning bij de huidige coronacrisis. Hiermee willen wij zicht krijgen op wat er speelt in de verschillende GGD-regio's in Nederland. Juist nu zijn het RIVM en het Nivel er om u te ondersteunen bij het vervullen van uw GOR-taken. We hopen daarom dat u in deze drukke tijd toch kunt reageren; graag uiterlijk woensdag 8 april. Wij zullen u via de nieuwsbrief en de GOR groep op GGD GHOR kennisnet een terugkoppeling geven van de resultaten.
Contactpersoon: tiffany.domsdorf@rivm.nl

Lopende onderzoeken

Er lopen verschillende initiatieven om een beeld te krijgen van behoeften en zorgen van mensen over het coronavirus, zowel regionaal als nationaal. Dat zijn onder andere peilingen van klachten, risicopercepties, informatiebehoeften, zorg- en ondersteuningsbehoeften en over vertrouwen in de overheid. Naast een aantal regionale peilingen zijn er bijvoorbeeld het Nivel Consumenten Panel Gezondheidszorg, het LISS-panel en wordt er onder coördinatie van Trimbos een vragenlijstonderzoek voorbereid naar mentale gezondheid. Ten tijde van een crisis, wanneer de tijd schaars is, kan het handig zijn om zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande informatie voor de beeld- en oordeelvorming. Het kan niettemin nuttig zijn om aanvullende metingen uit te voeren. Mocht u vragen hebben of willen sparren over nut van aanvullend onderzoek: neem vooral contact met ons op (zie contactgegevens onderaan).

In de [GOR groep op GGD GHOR Kennisnet](#) kunt u alle informatie vinden die beschikbaar is. Daar kunt u ook ervaringen, producten of ideeën delen met collega's. Zoals de [infographics met resultaten van het panelonderzoek rond corona](#) van GGD Noord- en Oost-Gelderland.

Contactpunt psychosociale ondersteuning voor zorgprofessionals

ARQ IVP heeft een [contactpunt voor zorgprofessionals](#) geopend. Het contactpunt is 7 dagen per week bereikbaar tussen 8:30 en 21:30 uur op telefoonnummer 088 – 3305500. Dit contactpunt heeft als doel (medische) zorgprofessionals en hun leidinggevenden zo goed mogelijk te ondersteunen bij de psychosociale aspecten van hun werk met betrekking tot het Coronavirus. Het telefoonnummer wordt bemenst door gespecialiseerde psychologen die allen kennis en ervaring hebben in de ondersteuning van professionals in beroepen waarin zij geconfronteerd kunnen worden met ingrijpende gebeurtenissen.

Contactgegevens

GGD'en kunnen met vragen of ondersteuningsbehoeften aankloppen bij leden van het coördinatieteam:

Wera van Hoof (ARQ)
w.van.hoof@arq.org
06-30661005

Charlie Steen (ARQ)
c.steen@arq.org
06-10078454

Martine Vliek - Mulder (cGM/GGD ZW)
martine.vliek@rivm.nl
06-51617555

Overige leden van het coördinatieteam zijn: Sjef Timmermans en Maaïke van den Biggelaar (GGD GHOR Nederland); Noor Jansen (ARQ), Michel Dückers (Nivel/ARQ), Femke de Zwart, Diane Houweling en Annemiek van Overveld (RIVM/cGM).